

Քուրբական միջազգային խորհրդածողով Նյու Յորքում

ՊԱՆԹՈՒՐԱՆԻԶՄԸ
ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻ ԳԼԽԱՎՈՐ ԹԵՄԱՆ

Յլուրան Ավագյանը Նյու Յորքից հաղորդում է

Անգլիագիր հայտնի լրագրող Յլուրան Ավագյանի այս երկրորդ քրթակ-
ցությունը (առաջինը լույս էր տեսել մեր թերթի հունիսի 13-ի համարում) Նյու
Յորքում հունիսի 4-7-ը կայացած քուրբական խորհրդածողովի մա-
սին կարող է խորհրդածելու առաջ նյութ մասակարարել լուրերում հարգմի
վճանգը արհամարհող թե լուրջի առնող բոլոր մարդկանց:

Նյու Յորք.- Հունիսի 4-7-ը «Վիս-
սա» հյուրանոցում հասուկ արա-
րողակարգով քաղցկեց Աբխազի
համայն քուրբերի խորհրդածողովը:
Այն կոչվում էր «Հող և քուր»: Կազմակերպիչները հայտարարում
էին. թե արարողության արժանանալը
երկարում էին մինչև 2500 արհ. մինչև
քուրբական Եամանի տնա-
կատարությունները. և խորհրդա-
նում լուրերից հարցը:

Ծիսակատարությանը մասնակցե-
ցին քուրբական արքեր համալույս-
տությունների և համայնների ներ-
կայացուցիչները. որոնցից յուրա-
քանչյուրն իր քննակալից թեքել
էր հող և քուր և դրանց լցրեց ֆա-
րակեր կոնի մեջ: «Տարբեր վայրե-
րից թեքված հողն ու քուր խորհր-
դանում է այն միությունն ու եղ-
բայությունը. որը կա աբխազի
բոլոր քուրբերի միջև», քաղաքում
էր խորհրդածողովի առթիվ լույս տա-
լու գրությունը:

Չնայած խորհրդածողովում ե-
լույթ ունեցած ամերիկացիներից
մեկը Միջազգային խաղաղություն
կազմակերպության ավագ լուրա-
խանաստներից Պոլ Գորլը քաղա-
քում էր լուրերից հարցը քուրբական
արքեր երկրների ու համայնների
միջև գոյություն ունեցող հսկայա-
կան արքերությունների. թեման-
քի ու մրցակցության լուրախանով,
սակայն իսկապես վախճողիցի
էր թուր ներկայացուցիչների մոտ
նկատվող ծանախքը. հակառակ
որ նրանք ներկայացնում էին իրենց
համայնների ընթացիկ հասարակու-
թյունը լուրական լուրախաններ
և մտախոհակներ:

Անճկության լուրեր

Որոշ անճկությամբ է. որ ես ներ-
կա գնվելից 4 or տեղ խորհրդա-
ծողովին. որը կազմակերպվել էր Մ.
Նահանգներում գործող քուրբական
ավելի քան 50 կազմակերպություն-
ների կողմից: Հունիսի 4-ի առավո-
շյան իսկ քուրբականներին մեկ
նախագուշակացրել էր ինձ և տեղե-
կացրել. որ Նյու Յորքում քուրբա-
կան բերքի ընթացում քուրբ աս-
տակները թիւս արարներ էին թույլ
սվել հայ. հույն և կիտրացի քու-
րաբանների դեմ և արյունահեղու-
թյունը կանխվել էր միայն ուսիկա-
նության մոտիկ ներկայության ընդ-
հիվ:

Առաջին օրվա լուրերումների
թեման էր «Միջքուրբական հարա-
բերությունները քուրբական համա-
դիտությունների և համայնների
միջև». որի ընթացում 2 ժամ տե-
ղեց ներկայացուցիչների ինճու-
թյան ծանոթացումը: Նրանք 45
քուրբեր էին Քուրբայից. Արքերա-
նից. Ուզբեկստանից. Ղազախստանից.
Մոլդովայից. Արգենտինայից. Բու-
րնդեանից. Չինաստանից. Եւ-
րոպայից և Մ. Նահանգներից: Ես
միակ ոչ-քուրբն էի այնտեղ:

Առաջին խոսողներից էր մի թիվ-
նանք. որ գովերգեց «քուրբական
հյուրընկալ ոգին»: Ուղիղ իմ աչե-
րի մեջ նայելով նա հայտարարեց.
«Մենք ողորմում ենք նույնիսկ մեր
թեմաներին. նույնիսկ նրանց. ով-
քի դանակ են խրամ մեր քիկուն-
քին»: Նրա խոսքից կատարվելով.
Քուրբայում մարդու իրավունքների
ակտիվացմանից մեկը բարձրակարգ.
«Մենք այնքան հյուրընկալ ենք. որ
նույնիսկ մեր երեխաներին տղան-
դին հարց ենք տալիս. թե ե՞րբ են
լուրախանները իրենց դանակով սե-
փական ձեռք կտրել. կարո՞ղ ենք
օգնել իրենց»: Ներկաներից բարձր
դեղի ինձ նայեցին. հավանաբար
ստուգելու իմ հակազդեցությունը:
Դեմն ուղիղ լուրախան. առանց որե-
վէ զգացմունք արտահայտելու. աս-

Լուրաբաղը կենտրոնական
թեմա

Չորսօրյա հանդիպումների կարե-
ւոր մասը հասկացվեց լուրաբա-
ղյան շազմադիմ: Առաջին օրվա
«կյո սեղանի օրոջ» հանդիպման
մեղադրյալի արողին նսեցվեցին
Ռուսաստան ու Իրանը. Հայաստա-
նին «օգնելու» համար: Ազերի ներ-
կայացուցիչներից մեկը լուրաբա-
ղին «Հայաստանին օգնող մեր մու-
սուլման եղբայր Իրանին»:

Հակառուսական լուրաբաղի
ընթացում անկնկալորեն գովե-
րվեց «կես-հայ. կես-իրան» Կաս-
թարովը. որ. ինչդեպ ավելց. Մուկ-
վայի նկատմամբ քննադատական
կեցվածք ուներ Բավլում հակառակ
չարդերից հետ այնտեղ ուղարկված
զորքերի հարցում: Ազերիներից մեկը
դեղեց. որ Կասթարովը «ճիշտ կեր-
պով» նում էր. որ այդ զորքերը ոչ
թե հայերի. այլ կոմունիստական
կառավարության լուրաբաղներով
համար էին ծանանել: Ազերին աս-
աց. որ ինճը Կասթարովին առա-
ջարկել է աղբիքանական թիմի
լուրաբաղը անդամ դառնալ. սա-
կայն Կասթարովը մեծել է: (Այս
քաղաքային լուրով ես չկարողա-
ցա քաղցնել ժողովը):

Մի ուրիշ ցնցող քաղաքային
վերաբերում էր Հայաստանի նախա-
գահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի Մ.
Նահանգներ կատարած այցին: Ա-
զերի լուրաբաղներից մեկը դեղեց. որ
այդ այցի ընթացում մի թրքակից.
կեր հարցրել է Լ. Տեր-Պետրոսյանին.
թե հայերն ինչդեպ են դիմանալու
աղբիքանական քաղաքային.
իր նա լուրախանն է. «Կարեւոր
չէ. թե ինչ են անում աղբիքանցի-
ները: Մենք լավ հարաբերություն ու-
նենք Քուրբայի հետ և ամեն ինչ
ստանում ենք Քուրբայից»: «Եթե
ճիշտ է այս մեկը. ավելացրեց նա.
ինչդեպ է լուրախանը. որ Քուրբայում
չի ներգրավվում հայ-աղբիքանա-
կան կոնճիկեր լուրախան գործում»:

Նա բարձրակարգ մեղադրել Ռու-
սաստանին. որ «դեռևս ի գործ է
դնում իր կոմունիստական խաղա-
վանները». Հայաստանի և Աղբի-
քանի միջև հակամարտություններ
իրահելով: «Հայերն առում են. թե
անկանոն գործարարներ են կոչվում
Լեւոնյան-Ղարաբաղում. որոնք չեն
լուրախան մեզ». ավելացրեց նա: «Ար-
դյոք այդ անկանոն գործարարները
զենք արտադրող գործարարներ ու-
նեն լուրախան: Ոչ. մեր հին թեմա-
ները օրստներ են մասկարա-
րում դրանք». եզրակացրեց նա. ողն-
դեղով. որ ՊԱԿ-ն է ծրագրավորել
այդ կոնճիկերը: Նա հայտնեց. թե
ժողովականի անդամներից մեկը
աղբիքանական ՊԱԿ-ից է սացել
այդ սվալները: Հայերն. այնուհետև
բարձրակարգ նա. հարձակվում են
ազերիների վրա. «Բանի որ նրանց
կար են գտնում: Նույնը տիկի բար-
ձրակարգի քուրբական քուրբ վայրե-
րում: Հեռաբաղը մենք դեմ է ու-
ժեղ լինենք: Ոչ ոք չի մտածում Մ.
Նահանգների վրա հարձակվելու
մասին». ասաց նա:

Նա լուրախանց նաև արեւմե-
յան գանգալածային լուրախանի
միջոցները. որոնք համախ կողմա-
կալ են. լուրախանց նրանց լու-
րախանը «Կոմկաստ Զախիս հայե-
րի կողմից իրականացվող ջարդերի
դիմաց. ջարդեր. որոնք ավելի ծա-
կալուն են. քան 2-րդ համաշխար-
ային լուրախանը»:

Ամենավախազդեցիկ լուրեր

Ժողովի ժամանակ տեսա մի
կնոջ. որ ինձ էր մասնագույց անում

մի խոսքով լուրախանց և ասում
«Երեւոյ. երեւոյ»: Դա երեւի չորս-
րյա իմ փորձառության ամենից վա-
խազդեցիկ լուրախան էր: Համեմայն-
դեղա. առանց քարթելու աչքերս.
բարձրակարգի գրել:

Արեւմտյան մամուլին մեղադրելով
ազերիների տեսակեցը անտեսելու
մեջ. նա ասաց. որ երբ Մայրըս
Վենը Խոջալուում փաստահավաք
այց էր կատարում. ինճը փորձել է
դիմել նրան. քայց «կոմունիստ Մու-
քալիքովը» թույլ չի տվել:

Նա իր անհեթեթ մեղադրանքնե-
րը բարձրակարգ հայտարարելով. որ
հայերի կողմին կոչվում են նաև
«սեւամոր ամերիկացիներ. Զրան-
սիայի օստը լեզոնականներ և
միսիոներներ. իրանյան ուսանող-
ներ»: Նա ավելացրեց նաև. որ
ոտսները հայերին «որոշ գործի»
են օգտագործում:

Եւրոպի գրավման իր վարկածը
ներկայացնելով. նա դեղեց. որ ֆա-
րաբի գրավումից 2 or առաջ Իր-
անի արագործնախարար Վելայաքին
իր ազերիներին թելադրել է վայր
դեղել իրենց զենքերը. հեռագրային
նրանց մեղադրելով այդ արարքի
համար: Ըստ նրա. նույնը լուրախան
է Լաչինի անկումից հետո: «Սկզբ-
քում դա Ռուսաստանի խաղն էր
վերջին 4 արհիներն. իսկ այժմ Ի-
րանի խաղը». բարձրակարգ նա և
մեղադրեց նաև Մ. Նահանգներին.
որ չի ծանայում Աղբիքանին: Նա
իրադարձակ ընդհակադրություն
հայտնեց Ռաբեկասանին. Աղբիք-
անին. Քուրբանսանին ու Լա-
գիստանին նրանց ցուցաբերած
օգնության համար (առանց քաղա-
քելու. թե ինչ օգնության մասին է
խոսել): Նա բեռեց. որ այդ օգնու-
թյունը ոչ թե լուրախաններից. այլ
համալուրախան երկրների ժող-
ճակասներից է եկել:

Քուրբական բարձրակարգ
լուրախաններից մինչև ներքին
էելունի ներկայացուցիչները. լուր-
ախանի թրախող խեղաքուրումնե-
րը բարձրակարգ խորհրդածողովի
ամբողջ ընթացում: Մ. Նահանգնե-
րում Քուրբայի դեղախան Նյույորք
Կանդեմիրն իր կես ժամ տեղա
հասկացրեց «Հայաստանի ազե-
րիային» Լուրաբաղում և Նախի-
ջեւանում:

«Այս նախահարձակ ծավալա-
լուրախանները մտածողից զարգա-
ցում է ամբողջ քաղաքում և կատար-
ված իրողությունների ֆալսաֆա-
կանությունը ուժի գործարարում անը-
դունելի է». հայտարարեց նա. ավել-
լացնելով որ «երբոք կողմնեն ան-
կողմնակալ դեմ է մնալ. որոշուցի
շազմադեղներ չվերաձվեն հովանա-
վորված լուրախան»:

Ինչ վերաբերում է Մ. Նահանգ-
ների հետ հարաբերություններին.
Կանդեմիրն ասաց. որ երկու երկը-
ները կիսում են «խաղաղության.
ազատության. ժողովրդավարության
և ազատ ընկալի սկզբունքները». և
զոգեց լուրախանի կողմնակալ համայն-
քին «առավել ակտիվություն հա-
մար»: Նա իր խոսքն ավարտեց
հայտարարելով. որ «օրինակ վերց-
նելով ամբողջ 500 արհ քուրբերի
և Իրանների միջև կիսված հա-
րուս լուրախանից». միջազգա-
յին համայնը դեմ է «լուրախանի
կայունությունը քաղաքում»:

Աղբալ. քուրբ-իրանական սիրա-
բանությունը դարձավ խորհրդա-
ծողի գլխավոր թեմաներից մեկը:
Ելույթների կողմին նրան Զիլմի
ցուցադրումներ. քուրբական միջո-
ցառումներ. քուրբային. խոսանո-
ցային ստալաքուրումներ. որոնք
նում էին քուրբերի և ներքինների
500-ամյա քուրբականությունը: Այդ
քուրբ. հովանավորվում էին Քուր-
բայի Իրան բարեկամների ամերի-
կան ընկերակցության կողմից:

Գրեթե բոլոր խոսողներն էլ նույն
սվեցին այս «Իրաքայի բարեկամու-
թյանը»: Կողմնակալի համալուրա-

նի լուրախաններից Չորջ Գրեմ. օ-
րինակ. բարձրակարգ ժամանակ հաս-
կացրեց գովերգելու Քուրբայի և
Իրանի միջև 40 արհ գոյություն
ունեցող «հասարակաց սահերը»
այնդիսի մարգարե. ինչդեպի են
«անխախտ գործող խորհրդարանա-
կան դեմոկրատիան. աբխազ մամու-
լը. արեւմտյան դաճակից ունենալը
և թեմանի հարեւաններից հարձա-
կումների դեմ լուրախանները»:

Ինքնուրույն
փոխանակություն
ԱՍԱԼԱ-ի օրոջ

Գրեմը խոսեց նաև Իրանի
և Քուրբայի միջև «հեռախաղա-
կան քուրբի գաղտնի սեղեկություն-
ների փոխանակում» մասին. հա-
մանեղ աբխազանների մեջ հիւս-
ակելով նաև «ախաբեկական
այնդիսի խմբակների մասին փո-
խանակված սեղեկությունները. ինչ-
դեպի է հայկական ԱՍԱԼԱ-ն»:

Այսուհանդերձ. լուրախանից
կազմեց գլխավոր թեման ամբողջ
խորհրդածողովի: ՄԱԿ-ում Քուր-
բայի դեղախան Մուսաաբա Աբիլը
նախկին խորհրդային իրանական
հանրադիտություններին ակնարկե-
լով դրանք կոչեց «մեր նախադաս-
ական հայրենիք. մեր քուրբական
հանրադիտությունները». միաժամա-
նակ հայտարարելով նաև. թե
«Քուրբայի լուրախանական նույն-
ակներ չի հեռախոսում»:

Կիրակի օրը. հունիսի 7-ին հայե-
րի մասին երկու լուրախանություն-
ներ զանց առնվեցին. առանց որեւէ
քաղաքային: Դրանց գրողի վեր-
ագրերն էին «Քուրբայի ջերմ հա-
մակարանը հայերի նկատմամբ Աղբ-
քանում. դրա լուրախան վնաս-
ները Աղբիքանին. և դաճակցա-
կանների հոգեբանական վերածա-
վորումը». իսկ մյուսը «Նախիջեւա-
նում ֆալսաֆական խաղեր»:

Աղբիքանի լուրախանը Համիդ
Ալիևը. որ տիկի կարդար առաջին
լուրախանությունը. այնուհանդերձ
հայերին մեղադրեց «215 արհ ի
վեր» աղբիքանիցների վրա հար-
ձակում գործելու մեջ և թե Լուրա-
բաղում լուրախանը «ուղղված է
ամբողջ քուրբական աբխազի դեմ.
որը միացած է լեզվով. մեկ մեա-
կույթով և մեկ մտածողությամբ»:

Միջազգային գիտաժողով
լուրախանների մասին

9 և 10 Յունիս 1992-ին. «Յունա-
Ֆայլական» եռամսեայի կազմակերպու-
թյամբ. Յունաստանի մայրաքաղաքում
Աթենի լուրախանական քաղաքային
միջազգային համաժողովարեւո ստիին
մեջ տեղի ունեցավ միջազգային գիտա-
ժողով. մասնակցութեամբ քաղաքագ-
լուրախաններ. համալուրախանական
լուրախաններ և մամուլի քրթակիցնե-
րու:

«Լուրախանից լուրախան Բալկան-
ներ. Միջին Արեւելք և Կովկաս» նա-
նարանով գումարած նեղալ գիտաժո-
ղովը իր աբխազանները սկսավ Յու-
նաստանի Գանադեթութեան նախկին
նախագահ. ակադեմիկոս Միխայիս Ա-
բախիմովիլուսի քաղաքային խոսքով. որն
եթ յաջողաբար խոսք առին Յունաստա-
նից առաջնորդ Գրեւեռնի Ոսկան եղա.
Գալիպոսանը և Յունաստանի գլխավոր.
նաև ֆրակական կուսակցութիւններ
ներկայացուցիչները. գիտաժողովին
մաղթելով դրական արդիւններ:

Գիտաժողովին իրենց մասնակցութե-
րը բերին հեռեւեղ գիտնականները
դր. Եւանգելիս Խալիսոսի (Թեսալոնիկի
Արիստոտելական համալուրախանի նուր-
գույն լուրախանութեան լուրախան.
Յունաստան). դր. Կոնստանտինոս Կալիկաս
(լուրաղ. Յունաստան). դր. Նեոկիլիս
Մարիս (Աթենի ֆալսաֆական գիտութիւն-
ներու Փանթեո համալուրախանի հասար-
կագիտութեան լուրախան. Յունաստան).
դր. Միրոլուք Եվսիլ (Բելգրադի հա-
մալուրախանի ֆալսաֆական գիտութիւն-
ներու լուրախան. Սերբիա). դր. Կրեան
Վալիլիս (Սամոսոսով (գրող. Իրաքարա-
կաղի. Բուլգարիա). դր. Եվսիլիս
Սեռնոքոլուս (նախկին դեղախան.
Յունաստան). դր. Սալիս Զահրէղիս
(լուրախանութեան լուրախան. Լիբանան).
դր. Ժիւրայ Զոլարեան (վճանգուած
ազգերու լուրախանութեան հայկական
քաղաքային լուրախանութեան և Գալ-
կական հարցի ուսումնասիրութեան և

Աղբիքանական խորհրդարանի
մի անդամ մեղադրեց Մ. Նահանգ-
ներին Լեւոնյան Լուրաբաղի հար-
ցում «լուր մնալու» համար. թեև.
ավելացրեց. թե չի ընդունում «հա-
յերի լուրախաններից հոգեբանությու-
նը»: «Հեռաբաղ. ավելացրեց նա.
Մ. Նահանգները Քուրբային
չդեմ է թելադրի չմիջամեկ»: Ես
մի անգամ դեղելով. որ Զրանսիան.
Միջին և Ռուսաստանը օգնում են
Հայաստանին. նա ասաց. թե Քուր-
բային չի միջամեկում. քանի որ «վա-
խանում է ամերիկյան կատարան-
քից»:

Անհեթեթ համեմատություն կա-
տարելով նա հայտնեց. որ «թե հա-
յերը կարող են Լեւոնյան Լուրա-
բաղում ինճավարություն ունենալ.
այսպ ինչու նույնը չեն կարող անել
Կալիֆոռնիայում և Նյու-Յորքում
աղբից հայերը»: Նա ավելացրեց.
որ հայերը «քնակ չեն ունեցել ան-
կախ լուրախանութեան. իրենց սեփական
դրամը»: Հեռաբաղ. «հայերի այս
ամբողջ ֆալսաֆությունը. որն ըն-
դունելով է Արեւմտիսի կողմից.
կեղծված լուրախանութեան»:

Չորսօրյա խորհրդածողովը. որն
ըստ իս վառ էր կազմակերպված. ու-
ներ նաև ֆալսաֆական նյութեր. զըր-
բայեցներ. մամուլին ուղղված հակա-
հայ անճկանք. առույթներ և ու-
սուցիչների գործնական լուրախա-
նութեան: Այդ բոլորը քաղ էին մի-
այն լուրախանների կողմնակցու-
թյունների առաջ:

Բաժանված գրություններում հա-
լուրախանները քաղաքային լուրախան
մրցանակների արժանացածների. ու-
րոնց քվում էին կոմրեսսակներ
Դան Բրեքընը. Ջիմ Մուրիին. լուր-
ախաններ Ալիզար Լեիւն. Բեռնարդ
Լյուիսը. Հիլ Լուրիւն. Չասիւն
Մակարթին. Պիեր Օրբելիցը և
ԱսանՅորջ Եոուն: Ոսկե մեղալը
հասկացվում էր սեմանար Ռոբերտ
Բրեքին (կիրք թուրք այս սեմանարը
ամերիկյան կոմրեսսակ հայկական
քաղաքային լուրախանները դեմ լուրախա-
նութեան լուրախանութեան ժառանգու-
թյան ամենամյա քաղաքային կո-
միտեի լուրախան անդամների ցան-
կում էին նախկին նախագահ Ջիմի
Զարբըրը և նախկին լուրախան-
լուրախան Ալեքսանդր Հեյզը և Չորջ
Եուլը:

վասարկութեան կերպին տօրն. Բեռ-
լին). որն Եւանգելիս Ռեզա (լուրա-
նութեան լուրախան. Բուլգարիա Գամայ-
նագիտարանի Իրաքարական կերպին
վարկութեան անդամ և կրթական նա-
խարարութեան խորհրդատու. Իրան). որն.
Վիկտոր Անասուիլիս Լադիւն-Ռաեւիկի
(լուրախանութեան լուրախան. Ռուսաստանի Գի-
տութիւններու ակադեմիայի միջազգա-
յին լուրախանութեան և համալուրախա-
նի սեմանութեան քաղաքային հեռազոնող.
Ռուսաստան):

«Լուրախանից լուրախան» գիտաժող-
ովին մասնակցեցին լուրախանութեան
նով հանդէս եկան համալուրախանու-
թեան և Քուրբայի ծալալուրախանական
լուրախանական լուրախանութեան. անդ-
աղախանակով անոր թէ տեսական և թէ
գործնական երեւոյթներ: Ամեն լուրա-
խան գլխավորաբար անդադարձալ թըր-
ֆական ծալալուրախանութեան ստալա-
լիին ուղղուած սեփական երկրի և
դրաղի ժողովուրդներու դէմ:

Գիտաժողովի իրաւանչիւր նիստի ա-
ւարտին. լուրախանները լուրախաննե-
ցին լուրախ

հարկե, մարզաբններ չկան, աղաքայի մասին հնարավոր չէ ասոսորակի կանխատեսումներ անել հազվի առնելով այն բանը, որն արժանի է սրբազանության համար, որն արժանի է սրբազանության համար, որն արժանի է սրբազանության համար, որն արժանի է սրբազանության համար...

մոդելավորումը եւ սրամարտական ինտուիցիոն մոդելները Ամենահայրենի վերլուծական կենտրոններից մեկի հոտմեական ակումբի մոդելները, որոնք հիմնված էին բարդ մաթեմատիկական հաշվարկների վրա, ոչ միայն են համադասարանային իրականությունը (Տես Մարտի, Մասարկի, Պետելի աշխատությունները): Այս փաստը ստիպում է որոշ վերլուծական կենտրոններին կամ էլ անհաս աղաքայագետներին (Օլվին Քոնլի) օգտագործել երկրորդ մեթոդը, որը կրում է «դիվիզիոն» անվանումը: Հազվի առնելով, որ մաթեմատիկական հաշվարկները իրոք, չեն կարող համարվել ձեռնարկներ կազմակերպության մեջ գոյություն ունեցող բազմաբնույթ կադրերը մեծ մասով ոչ թե հավելված են օգտագործել երկրորդ մեթոդը: Այսինքն, Հայաստանի աղաքայի մասին դասելիս հենվել փորձագիտական գնահատականների վրա եւ փորձել, ամփոփելով այդ գնահատականները, մի ընդհանուր հանրագումարի գալ: Այդ անելու

են ժողովրդավարական կառուցվածքների արդյունավետությունը, ի դեպ, շեշտվում, որ հայերը բնածին ժողովրդավարներ են: Այս հարցին կարող են դասաստիանել միայն լուրջ հետազոտությունները: Երրորդ ուղիք են իրոք հայերը: Մազպինի սարբերակը, դեմոկրատիկ, հեռու քաղաքականությունից, թե՛ գործարար, խորամանկ, հեռախոս եւ այլն: Ինչպիսիք են մեր գեներալները: Ընդհանրապես, ի՞նչ է նշանակում հայ լինելը: Չէ՛ որ յուրաքանչյուր ժողովուրդը բնութագրվում է միայն իրեն յուրահատուկ հատկանիշներով: Մեծ աղբյուր խոսում են մեր հին մշակույթի մասին: Իսկ ինչպիսիք է այն այսօր: Ո՞վ է փորձել դասաստիանել այս հարցերին: Ո՞ր են էրնոհոգեբանների, ազգագրագետների, մշակութաբանների հետազոտության արդյունքները: Չի կարելի խոսել ազգի աղաքայի մասին չդասկերացնելով, թե ինչ է նա իրենից ներկայացնում: Գուցե հայերը իրոք մագոլիսներ են ու հաճույք են

էրնոհոգեբանական հիմքեր իրականացնելու համար, մինչ մեկ կուսակցական ինքնակառավարման հարցին, թե ինչպիսիք են սարբերակները կամ Հայաստանի համար մոտ աղաքայում: Այսօր մոտավոր հաշվարկները ցույց են տալիս, որ կա երկու հիմնական սարբերակ: Առաջին սարբերակը, ըստ վերը բնութագրված հիմն գրեթե գործում է: ա) յուրահատուկ գիծ - տեղաբնակները եւ նրանց անվանականությունը: Կամ էլ, վասագույն դեղուրում, գործերի ընթացքը կարող է թերեզվ 3-րդ համաշխարհային դասերակով: Երկրորդ սարբերակի ամենամեծ բնութագրումն այն է, որ ոչ միայն ոչ ժամանակին կմնված փոխադրումը Արցախի հարցում կարող է միայն սերել առանց այն էլ չափազանց սրված իրավիճակը դնելով հանրապետությունը էզոպոստիկալ իրավիճակի մեջ: Երկրորդ մեծ վտանգը ազգայնականների եւ կառավարության քայքայումն են, այսինքն Վրաստանի կամ Ադրբեջանի սարբերակը: Բացի այդ, լիբերալ-դեմոկրատական վարչակարգ ստեղծելու փորձերը կարող են աղաքային հենց ներքին որոշակի սոցիալական խմբերի դիմակայության դասաժողով, խմբեր, որոնք կուսակց են մեծ հարսություն եւ կզերտաստին Հայաստանում ունենալ ոչ թե արդյունավետ գործառնող համակարգ, այլ թույլ մի կառուցվածք, որի դեղուրում կարելի է բարձրակի կողմից աջ ու ձախ, նույնիսկ հաջողությամբ: Այս ամենը լուրջ վերլուծության կարիք ունի: Գուցե եւ անհրաժեշտություն կա ստեղծել համալիր գիտահետազոտական ժամանակավոր խմբեր, որոնք գրավելին այս սիդի մոդելավորմանը: Զանի որ, ըստ Քոնլիերի, այն ազգը, որ չի մտածում իր աղաքայի մասին, դասադարձված է:

ԱՊՎԳՎՅԻ ԿԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ, Ի՞ՆՉ Է ՍՊԱՍՏՈՒՄ ՈՐԱՆ ԱՊՎԱԳՅՈՒՄ

համար նախ եւ առաջ անհրաժեշտ է ամանմանցնել վերլուծության ենթակա ոլորտները: Ընդունված է խոսել հինգ հիմնական ոլորտի մասին. ջրհեռական կառուցվածք, բաղաձայնական կառուցվածք եւ սոցիալ-հոգեբանական մրմուռներ, համակարգը աշխարհում, գաղափար-նյութական աղաքայությունը կամ բացակայությունը համակարգում:

Այսպիսով, Հայաստանի աղաքայի մասին քննարկելու համար դանդաղվում է վերլուծել հանրապետության ներկա ճեշտական իրավիճակը եւ նրա հնարավոր փոփոխությունները կապված Ռուսաստանի էներգետիկ համակարգում գների ազատ արձակման, հանրապետության բյուջեի ներմուծվող գումարների ու ծախսերի հարաբերության, Ֆինանսադաշնակային բաղաձայնականության, սեփականացումների եւ այլ ցուցանիշների հետ: Այս ամենը կադրելով մնացած չորս հարցերին:

ժողովուրդ, որի համբերությունն անվերջ չէ: Գերակշռող գաղափար - խաղաղություն: Կրող ՀՀԸ, անհաս - հանրապետության նախագահ: Գ) Բաղաձայնական կառուցվածք - Երոտական սիդի լիբերալ-բուրժուական դեմոկրատիզմ: Դ) Տնտեսական կառուցվածք - մասնավոր սեփականության, խոսք կառուցվածքի գերակշռություն: Ե) Համակարգը արտաքին աշխարհում - բաղաձայնականությունը

Այսպիսով, Հայաստանի աղաքայի մասին քննարկելու համար դանդաղվում է վերլուծել հանրապետության ներկա ճեշտական իրավիճակը եւ նրա հնարավոր փոփոխությունները կապված Ռուսաստանի էներգետիկ համակարգում գների ազատ արձակման, հանրապետության բյուջեի ներմուծվող գումարների ու ծախսերի հարաբերության, Ֆինանսադաշնակային բաղաձայնականության, սեփականացումների եւ այլ ցուցանիշների հետ: Այս ամենը կադրելով մնացած չորս հարցերին:

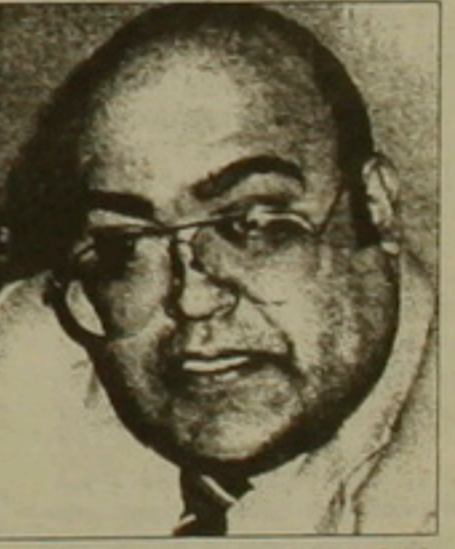
Երկրորդ անհրաժեշտ է դարձել, թե գործող բաղաձայնական կառուցվածքի արդյունավետության գործակիցը ինչի է հավասար: Փաստորեն ոչ մի կառուցվածքային փոփոխություն հանրապետությունում չի կատարվել: Նախագահական իշխանությունը լրիվ մասով է ինչ համակարգի վրա: Եթե ժամանակին խորհրդային կառուցվածքը ճեշտական էին անարդյունավետ գործառնության համար, աղաք սրամարտական է ներքաղեր, որ այժմ էլ այն գործում է նույն հաջողությամբ:

Արմատականները թիրախի սակ են վերցնում առաջադեմ մտավորականներին

Բերենք մի այլ օրինակ, արդեն մեր օրերից: Ռուս վերլուծական կենտրոնների կողմից կանխատեսվում է, որ 21-րդ դարի սկզբին միավորված Երոտյան առաջ կանցնի ԱՄՆ-ից ու Ճապոնիայից գրեթե բոլոր ցուցանիշներով: Այս կանխատեսումը դիմել է որ խորհելու առիթը սա մեր բաղաձայնական գործիչներին: Կանխատեսման հիմքում, ի դեպ, ընկած է կառուցվածքների թե՛ սեփականակամ, թե՛ բաղաձայնական, թե՛ սոցիալ-հոգեբանական, թե՛ մշակութային արդյունավետությունը ու Ֆինանսադաշնակային ցուցանիշների համեմատումը: Ընդհանրապես աղաքայագիտության մեջ կիրառվում է երկու հիմնական մեթոդ՝ մաթեմատիկական

սառնում իրենց գոհաբերելով հանուն ինչ-որ գաղափարների եւ ընդհանրապես գուրկ են իրականության զգացումից: Կամ էլ լրիվ հակառակը: Ո՞վ կարող է այսօր դասաստիանել այս հարցերին: Զորոտը համակարգը արտաքին աշխարհում: Մեծ, իհարկե, աղաքում ենք արտաքին ազդեցությունների ներքո: Ժամանակակից հայ բաղաձայնության մեջ երկու հիմնական միտում կա: Նախ եւ առաջ քոլորը դիմում են, թե մեզ ինչու ենք այսօր կարող ենք ինչ-որ միայն մեզ վրա: Երկրորդ փորձում ենք ուղիղ, որ մեզ մեզանով, համենայն դեպ, որ ներքին համակարգի մեջ ենք մնում: Սազվում է, որ Քոնլի-Ադրբեջան-Միջինասիական հանրապետությունները բոլոր դայաբարում է Ռուսաստան-Հայաստան-Իրան բյուրի դեմ: Մի հիշ խորանալով թեմայի մեջ՝ դարձում ենք, որ առաջին խումբը երկրների թվին կարելի է դասել նաև Իսրայելը եւ հեծեաբար ԱՄՆ-ը, իսկ երկրորդ բյուրը հավակնություններ ունի դաժնակելու միավորված Երոտյանի հետ եւ վայելում է արաբների համակարգը:

Զարաջ Ֆոդե



Զարաջ Ֆոդե

լնչին առնություն ունեցած անձանց գտնելու համար: Ամբաստանյալ Արդուլ Եաֆի Ամեդը հեծաբնության դասաստիանություն մեջ հաստատեց, որ Զարաջ Ֆոդեի վրա կրակելը մտնում է մի ծրագրի մեջ, որը նպատակ ունի ստանել մի խումբ մտավորականների, գրողների ու աշխարհիկների, որոնք, ըստ ամբաստանյալի խոսքերի, իսլամի հանդեպ անբարյացակամ են ճեշտադրված: Նա խոստովանեց նաև, որ այս առաջադրությունն ի կատար է ածելու 18 արմատականներից բաղկացած խումբը: Իսկ Կահիրեում լույս տեսնող «Ալ-Մուսուաուր» ամսագրի գլխավոր խմբագիր Մուհամադ Մահմադ Ամեդը, որի վրա նախկինում մահափորձ էր կատարվել, այսօր իր հողաձեռնող դասաբեց կրակի դիրքում ընդունել արմատական խմբավորումների դեմ, որի դեղուրում կբացառվեն մեթոն եւ անկատար լուծումները: «Եթե ընտրել ենք միայն Ռուսիան, աղաք դիմել է կրեմլի դրա հեծանվները, Կահիրեի հողային Ալ-Քուրբա Երոտյան, անվստահության ուժերի հետ ընդհարման դադար, որոնք որոնման գործողություններ էին կատարում դասափառի հետ մեզանք»

Առանց Իրանի համագործակցության դաժեցումը չի ավարտվի

Ամիր Թահերին իրանցի նշանավոր գրող, լրագրող, հրատարակախոս է, որն այժմ ապրում է ստեղծագործում է Փարիզում: Նա «Մահիկ», «Կարմիր երկնում» հայտնի գրքերի հեղինակն է, որ ամփոփված են վերջին տարիների նրա ուսումնասիրությունները խորհրդային մուսուլմանության վերաբերյալ: Ամիր Թահերին իր հասարակական ու ստեղծագործական գործունեության մեծ մասն անց է կացրել Իրանում: Նա եղել է Իրանի ամենահայտնի թերթերից մեկի՝ «Քեյհան»-ի թղթակիցը: Այս թերթի հետ են կապված նրա ստեղծագործական եւ մասնագիտական հասունության լավագույն տարիները: «Քեյհան»-ի լեզուն տղազրկած սուր, համարձակ, մասնագիտական բարձր մակարդակ ունեցող հոդվածների շնորհիվ Թահերին մեծ հռչակ է հեղինակություն ձեռք բերեց: Իսլամական հեղափոխությունից հետո նա մեկնեց երկրից եւ հաստատվեց Փարիզում, որտեղ սկսվեց նրա հասարակական եւ ստեղծագործական գործունեության երկուրդ փուլը: Փարիզում Թահերի գործունեության երկրորդ փուլը ոչ միայն չնեղացան, այլ ընդհակառակը՝ նրա համար բացվեցին նոր դուրսեր: Այստեղ նա լուրջ ուսուցչություն հասկացնելով գիտությանը՝ կարճ ժամանակում ձեռք բերեց դասախոսի եւ ֆակուլտետի կոչում ու ծանայում: Նա միաժամանակ էլ համայնաբանական դասախոս է, եւ բազմաթիվ հետազոտական կենտրոնների անդամ ու ախտահարիչ, եւ արեւելյան ու արեւմտյան թերթերի թղթակից: Երկարուստ Ամիր Թահերին առանց լավագույնագույն համարվում է Իսլամի եւ իսլամական աշխարհի լավագույն մասնագետներից մեկը: Թահերի վերլուծություններն ու գնահատականները մեծ կերպ ունեն ոչ միայն Արեւելի ֆաղափական ու գիտական բնագավառում, այլեւ Արեւմուտքում: «Ամերիկայի ծայր»-ի լուրջագույն ծրագիրը Արուլֆազ Էլչիբեյի Ադրբեջանի նախագահ ընտրվելու կառավարությանը հարցազրույց է ունեցել յոթն. Թահերի հետ, որը ձեռնարկությանն են ներկայացնում որոշ կրճատումներով:

- Պրն. Թահերի, Արուլֆազ Էլչիբեյն ընտրվեց Ադրբեջանի նախագահ: Հազարի անհեղձ այն հանգամանքը, որ նա ընտրվեց ընթացքում իր ելույթներում Լաւաբալի հարցում Իրանին Հայաստանի հետ ընդգծելով Ադրբեջանի համագործակցության մեջ էր մեղադրել, նրա այդ դաժեցումին ընտրվելը արդյո՞ք Թեհրան-Բաբու հարաբերությունների վրա ազդեցություն կունենա:

- Նախ յոթն էլ սարքերը Էլչիբեյն քննադատում էր Էլչիբեյի նախագահից: Ես անձամբ մի քանի անգամ ասիք եմ ունեցել նրա հետ գրույցներ եւ կարող եմ որոշ նկատառումներ անել այդ մասին:

Առաջինը, նա խիստ դեմ է Իրանի Իսլամական Հանրապետությանը: Խիստ դեմ է նաեւ կրոնի ֆաղափականության մեջ խառնվելուն: Նա գտնում է, որ իսլամական աշխարհը յոթն է մտնում Արեւմուտքին եւ համակերպվի ժամանակակից աշխարհին: Այդուհանդերձ, նա ընտրվելուց հետո որոշակի դասախոսականություններ է վերցրել իր վրա: Ուսումնասիրելով բնագիտական եւ իր երկրի ֆալագները, կենսի, որ Իրան ամուսնով մի մեծ հարեան ունի եւ չի կարող բեմադրական հարաբերություններ ունենալ նրա հետ: Ինչպէս, Էլչիբեյը կարող է իր բարեկամներին իմեն ընտրել: Ինչպէս արդեն հայտարարել է իր ամենալավ բարեկամը Թուրքիան կլինի, եւ հետո Ամերիկան: Զեմալ Արաբուրիի յոթն էր եւ Թուրքիայի դուրսը միջ է նրա աշխատանքայնական կարեւոր տեղ են գրավել: Նա բուրբան է կամ ինչպէս ասում է քուրման: Սակայն նրա բնատուրան մարդիկ կան, որոնք հասկանում են, որ Ադրբեջանում առանց Իրանի հետ համագործակցության, առանց սեր բարեկամական հարաբերությունների չի կարող որոշու անկախ երկիր ունի կանգնելու գոյակեն: Ինչ վերաբերում է Հայաստանին օգնելու համար Իրանին մեղադրելուն, յոթն է նեւ, որ այդ մասին անկասկած է լուրեր են արձակված: Սակայն իրականությունն այն է, որ Հայաստանի միակ ճանապարհը դեռի արաբին աշխարհ անցնում է Արաբ գետն է Իրանի արածով: Իսկ յոթն, Էլչիբեյն այդ կառավարությանը մինչեւ այժմ իր ասածները հաստատող ոչ մի ընդունելի փաստաթուղթ է վկայություն չի ներկայացրել: Ինչ պիտի է, քն նախագահ դառնալուց հետո նա այլևս այնպես չի խոսի, ինչպէս խոսում էր նախագահության քննադատող լինելու ժամանակ:

- Պրն. Թահերի, Էլչիբեյը նաեւ Իրանի Ադրբեջանի անկախության հարցն էր առաջ քաշել: Ի՞նչ էի կարծում, արդյո՞ք նման նախադրույթից հետո երկու երկրները կարո՞ղ

են բարեկամական հարաբերություններ ունենալ:

- Ոչ, բարեկամական հարաբերություններ ունենալ չեն կարող: Բայց հուսով եմ, որ գոնե բեմադրություն չեն լինի: Ինչպէս, բեմադրական հարաբերությունների դասախոսը միայն Էլչիբեյի այդպիսի եւ ծայրահեղական ելույթները չեն լինի, այլ այդ հարցում, ըստ իս, Իրանը նույնպես մեղքի իր քաժինն ունի: Յալոֆ, Իրանը խիստ գաղափարախոսական դիրք է ընդունել եւ իսլամական իսլամի հավակնություններ

ունենալով, դաժանում է, որ ուրիշներն ընդօրինակեն դաժանություն այդ մեղք: Ես մեզ հավաստում եմ, որ Ադրբեջանում Իրանի կողմնակիցների թիվը, եթե Թուրքիայի կողմնակիցներից ավելին չլինի, յոթն է:

- Չե՞ր կարծիքով, իրենց ազդեցության դուրսն ընդլայնելու հարցում ո՞րն է առաջ անցնել Իրանի եւ Թուրքիայի միջեւ գոյություն ունեցող մրցակցությունը:

- Նախկին Խորհրդային Միության նոր անկախացած երկրներում ազդեցություն ձեռք բերելու հարցում հանրապետությունները արբերվում են: Անկասկած, Ադրբեջանի վրա առաջին Թուրքիան գերակշռող ազդեցություն ունի: Ինչպէս նաեւ Նախիջեւանի: Իսկ Իրանն ավելի աս մտնել է Հայաստանին եւ Երևանում Իրանի ազդեցությունը գալիս են մեծ է: Միջին Ասիայի հանրապետությունների մասին կարելի է ասել հետևյալը: Իրանի ազդեցությունը Թուրքմենստանում հիմնավորված է: Դրա դասախոսը Թուրքմենստանի սենսական եւ աշխարհադավանական փիճակն է: Տաջիկստանը նույնպես Իրանի ազդեցության դուրսն է գտնվում: Այստեղ Իրանն ամեն օր յոթնամյա հեռուստատեսությամբ է ասիսա Տաջիկստանի համար: Արդարևս Իրանը բոլորովին ազդեցություն չունի, որովհետեւ այդ երկրի դեկավարներն այն կարծիքն են, քե Իրանի ներկայիս դեկավարները միջնադարյան մարդիկ են: Ուզբեկստանն էլ Իրանի ազդեցության դուրսն է: Ընդհանրապես, վերոհիշյալ երկրները

աս են ցանկանում Ամերիկայի հետ բարեկամական կապ հաստատել եւ համագործակցել Ամերիկայի եւ Արեւմուտքի հետ: Իսկ այս բոլորը հաստատում են մինչ այժմ Իրանի Իսլամական Հանրապետության կողմից ֆարգվող արաբին ֆաղափականությունը: Ինչպէս, հնարավոր է, որ առաջիկա ամիսների եւ արիսների ընթացքում Իրանի արաբին ֆաղափականությունը փոփոխության ենթարկվի: Սակայն ներկա դրությամբ այդ երկրները ոչ մեկը չի ցանկանում մտնել հակամերիկյան ճակատի մեջ:

- Պրն. Թահերի, վերադառնալով Ադրբեջանի հարցին: Լեռնային Ղարաբաղին սիրահարու հայազրբեջանական բախումներից վերջ դնելու նպատակով Իրանի կառավարությունը մի քանի անգամ աշխատել է միջնորդել, բայց Էլչիբեյի խոսքերով ասած, «Իրանը մեզ ասում էր, քե նպատակ ունի հոգուս Ադրբեջանի ինչ-որ բան անել, սակայն Թեհրանում տեղի ունեցող բանակցությունների ընթացքում մեծ կորուստներ էր կրում ու Լաչինը»: Ի՞նչ էի մտածում, արդյո՞ք Իրանը Իսլամական Հանրապետությունն ի վիճակի է Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ հաջողությամբ միջնորդել:

- Յալոֆ, ես կարծում եմ, որ այսօր Իրանը չունի նման առաջնության համադրական ֆաղափական հեղինակություն, ինչպէս նաեւ դիվանագիտական հմտություն: Իմ գրույցների ընթացքում, քե հայկական, քե՝ ադրբեջանական կողմի հետ, զգացված է, որ նրանք առանձնապես չեն արժնավորում երրորդ կողմը: Միջնորդությունը, բանակցություններ վարելը ընդհանրապես մեծ հմտություն է դաժանում: Դա արվեստ է, գիտություն եւ յուրաքանչյուր դասախոսական մարդու գործ չէ: Ես համոզված եմ, որ Իրանի ար-

Պատասխան
ԼՄՄ ԲԵՐԶԵՆՆԱՆԵ

Ռատուլզադեի թուն ասում է, իբր թե Իրանը Հայաստանին գեներել նյութական օգնություն է տալիս

Քերիմ Յունսալը 1918-20 թթ. Ադրբեջանի ժողովրդական Հանրապետության հիմնադիր Մեհմեդ էմին Ռատուլզադեի թոռնիկն է, որն այս հանրապետության արտաքին գործերի նախագահ էր Թուրքիա եւ այնտեղ էլ մահացել:

Մա թող, ավարտելով Մասնուլի համալսարանի ֆաղափական ֆակուլտետը, գերմանիայում դասախոսել էր ղոկսոսական եւ վերադառնալով Թուրքիա, նախ հիմնել է Ադրբեջանի ծանայման ընկերությունը, որի ղեկավարն է մինչ օրս, ապա աշխատել Թուրքիայի սենսական եւ գրասարքիկության նախարարություններում: Յունսալը այսօր Անկարայի ֆաղափական Մուրադ Քարա Յալընի անձնական խորհրդանշան է:

«Ձումուրիթիթի» հունիսի 5-11 շաբաթական հավելվածում հրատարակվել է թերթի ծանայված հոդվածագիր Մեհմեդ Թալալի Թալալի հարցազրույցը Յունսալի հետ, որը կրճատումներով քարձանաբար ներկայացնում են ընթերցողների ուսուցչությանը:

ՔՐԵՆԱԼԸ. - Դարաբաղը հայերի համար այսօր ինչո՞ւ է այս բնատուր կարեւորություն ներկայացնում:

ՅՈՒՆՍԱԼ. - Դարաբաղը, մասնավոր Շուշին ստատեգիական մեծ կարեւորություն ունի: Դարաբաղը Հվեյցարիայի նման աշխարհագրական առավելությունների տեղ է, հայերն առաջին հերթին ուզում են այն Հվեյցարիայի նման գրասարքիկային կենտրոնի վերածել: Նրանք նպատակ ունեն աշխարհի ֆինանսական դրամազույգը բնատուր մտնել: Այստիպ, հայերը արեւմտյան դրամազույգի համար ստեղծած միջին լինեն միջնորդ վայր:

- Հայերը կարճ ժամանակամիջոցում կարողացան ազդեցություն ղեմ օգնական գերազանցություն ստանալ: Ինչո՞ւ էի դա բացատրում:

- Կարմիր բանակում ոչ միայն ստա, այլ նույնիսկ հասարակ ազդերի ղեկավար չկա: Հայերի համար վիճակն այլ է, քե նրա ու նրանց մեջ Արեւմուտքում ծառայած, փորձառություն ձեռք բերած անհամար ղեկավարներ կան:

- Չե՞ր կարծիքով, հայերին ո՞վ է աջակցում. Արաւստանը, քե Իրանը:

- Իրանը մի կողմից Իսլամական հեղափոխություն արածելով է հանդես գալիս, մյուս կողմից Արաւս գետի վրայով հայերին ուղարկում է նյութական եւ օգնական օգնություն: Այս հարցի վերաբերյալ մեր ձեռքի տակ կան աստիպ հավաստի փաստեր: Միջոցառում Իրանը Ադրբեջանին օգնում է լույ Դուրան ուղարկելով կամ էլ 600 ազդերի օրեկաններից մոլայ է դասախոսում:

- Ադրբեջանցիները հարաբերություններ ունեն Իրանի ազդեցության հետ:

- Իրանում ասիի ժամանակ արվում էր ծուլման ուժեղ ֆաղափականություն: Հակառակ, որ Հյուսիսային Ադրբեջանում 8 միլիոն ազդեր էր քննվում, իսկ Իրանի Ադրբեջանում 23 միլիոն: Մասնավոր թավերում կենտրոնացել էր քաղաքական հարուստ ազդերի անտեսական բուրժուազիա: Իրանը վախճում է, քե իր արածում քննվող 23 միլիոն ազդերից փախազում են միայն Ադրբեջանի: Էլչիբեյն անցալում իր մի ելույթում ասել էր, քե «Իրանում հավանական է, որ 4-5 տարվա մեջ կասարիի հեղափոխություն եւ այս երկիրը բաժանվի 5 մասերի, որոնցից մեկը կլինի Ադրբեջանը»: «Վահից Ադրբեջան» կոչվող բարձունքը, որը նախատեսում էր բոլոր ազդերին մի դուրսի ներս հավաքել, ինչպէս, Իրանին դուր չի գալիս: Այս դասախոսով Իրանի ազդերին այսօր մեծ մեծումների են ենթարկւ: Սակայն սա փոխարեն նրանք «սակից» մարդկային օգնություն են ցուցաբերում Ադրբեջանին: Գաղափարական իրանական Ադրբեջանի ղեկավարների մեծամասնությունը ազդեր էր: Գաղափարական նպատակ էր հետադուրում, երբ Գարաի Դիբային, որը մեծաշունչիկ ազդերի ընտանիք էր, ըսել էր որոշու կողակից:

- Դուք ասացիք Իրանի Իսլամական հեղափոխություն արածելու ջանքերի մասին: Արդյո՞ք դրան հաջողություն հասնելու նախադրույթներ

ունեն:

- Չնայած դարսիկները ադրբեջանցի երեխաներին մոլաներ են դարձնում, Ադրբեջանի մոլիթները վերածում մեղքների (մուսուլմանական կրոնական դրոշմ, որն արգելված է մուսուլմանական աշխարհի երկրներում), սակայն չեն կարծում, քե կհաջողվի:

- Էլչիբեյը որոշու հանրապետության նախագահ ի՞նչ է մտադր անել:

- Էլչիբեյն օրինակ է վերցրել Արաբուրիին եւ Մեհմեդ էմին Ռատուլզադեին: Արդեն երկուսի գործունեությունների միջեւ գուրաբեղներ կարելի է գտնել: Էլչիբեյը որոշու առաջին ֆաղափական էր արաբին միաժամանակ Թուրքիայում քննվող ազդերից: Այնտեղ ուղարկեցին մեր մի քանի ընկերներին: Սոս օրեր Թուրքիայից երկու փոխնախագահներ քուսակի միջին անցնել եւ միջին գնան նրանց մոտ: Նրանք այնտեղ միջին աշխատեցին, իրականացնելու համար Թուրքիայի մոլիթ: Մեմ էլ այսպիսի միջին քանակ նրանց օգտակար լինել: Ծոռուսան, որ 1918 թ. Ադրբեջանական ժողովրդական Հանրապետությունը լաշինական այրուքների անցած աշխարհիկ մեծություն էր:

- Ամենամահաճեց կերպով արվելի գործերից մեկն էլ կարծեմ կանոնավոր բնակի հիմնել է:

- Այո: Բնակայքը ունենում մի քուր գեներալի արդեն նշանակել են որոշու ղեկավարական կցորդ: Նա քուրական գլխավոր ստախակույնում եղել է կազմակերպական հարցերով գրազույգ ղեկարարանների նախագահը: Թուրքիան դասախոսական միջին օգնելու նպատակով Ադրբեջանում միջին հիմնի մի նոր ուսիականական կազմակերպություն: Երրորդ դրամ, իսկ յուրորդն էլ դրամասնացում է: Մի օր մի ուսուցիչ հետ լինի խոսում: Մասամբ աշխատակարձը 7 ամերիկյան դոլար է իսկ զլինի դրամ գլխավոր արծ 100 ամերիկյան դոլար: Մեր խելը չի հասնում, հարցնում են ո՞րն է գաղափարը, բացիք բաց «գողա-

Տուն են», ասում են: Նոր վարչակարգը միջին գրազույգ նաեւ այս հարցերով:

- Ադրբեջանցիները բնագրաված հողերը ինչպէս միջին ազատեցին:

- Ազդերներն այս դաժին չեն կարողանա գեների ուժով հայերին դուրս բերել: Սակայն Կարսից եւ Իզմիրից եկող կամավորների շնորհիվ, որոնք իրենց ղեկավարությունն անցկացրել են որոշու հայրուկային ղեկավոր, կարելի կլինի որոշ քաղաքներում հիմնականում աշխարհական ադրբեջանցիների կողմից է, որ միջին ազատագրվեն: Կարեւորն էլ սա է: Նրանք արդեն երբեք չեն ստատում, քե Թուրքիայից ղեկավոր միջին գնա եւ իրենց ազատի:

- Ինչպէս էի գնահատում կառավարության ֆաղափականությունը Դարաբաղի եւ Նախիջեւանի հարցում:

- Հայաստանը մի կողմից ուզում էր միջին Դարաբաղը, մյուս կողմից էլ Ջանգեզուրը: Այստիպ նա արգելազույգ է որոշու Նախիջեւանը եւ Ադրբեջանը, այսինքն Թուրքիան եւ Ադրբեջանը իրար միանան: Զանգեզուրի բնատուր միջին օրս քուրական գյուղեր են գտնվում եւ այնտեղի ազդերի «չեքներ» կարող են անել այն, ինչ արեցին հայերը Դարաբաղում: Նա գիտակցվում էր քե հայերի, քե Իրանի կողմից եւ դրա համար է, որ վերջիններս վախճում են:

ԵՆԱՂԻ որոշումներով Կովկասում աշխարհակց սահմանների անփոփոխելիությունը, ստանով փակվեց նաեւ քուրների այստիպ միջանցներով իրար կապվելու հարցը: Իսկ էջեկի փոխարար միջանց բացելու մասին առաջարկը կարելի է լուծել հողի եւ մարդու փոխանակումով:

- Թուրքիայի սենսական բնատուր փակումն արդյո՞ք կարո՞ղ է ազդել Հայաստանի վրա:

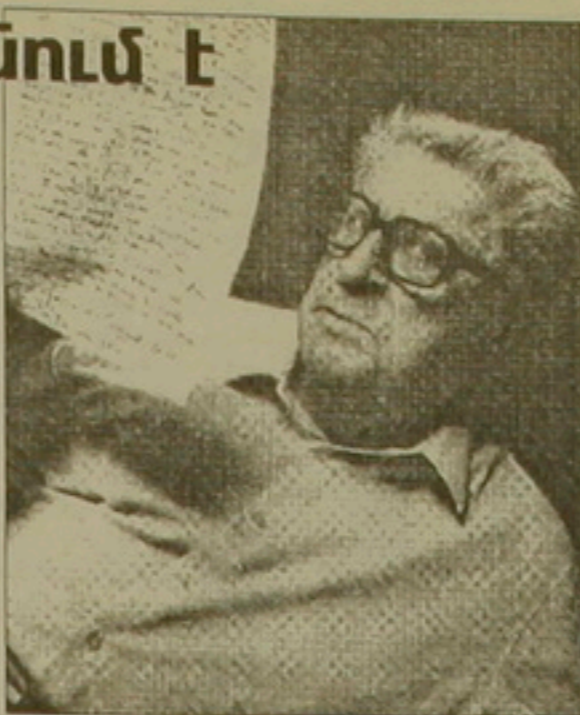
- Շատ ազդեցիկ կարող է լինել: Հայաստանը չունի ոչ մի ծովագետ: Նա ծովի միջոցով աշխարհին բացվելու համար դասախոս էր արածներին հետ լավ հարաբերությունների մեջ մտնել: Եթե այս վերջին հարձակումները չլինեն, հարաբերությունները Թուրքիայի հետ աստիպ միջին լինելու են: Նրանք նույնիսկ Թուրքիայից էլեկտրականություն էր արվում եւ նախատեսվել էր անգամ նրանց «Ինտերկոնեկտ»-ի համակարգի մեջ ընդգրկել:

Պատասխան
ԼՄՄ ԲԵՐԶԵՆՆԱՆԵ

Իրականությունն ամօքեցնում է Անրի Թրուայային

Ռուսական կայսրության սարեգիրը դեմ հանդիման անակնկալներին

Համահայտ գրող Անրի Թրուայային արտասահմանի ընթերցողների մեծամասնությունը համարում է «զսարյուն ֆրանսիացի» եւ շատ են զարմանում, իմանալով, որ այն լեզուն, որին նա այսօր փայլուն Տիրապետում է, նրա հարազատ լեզուն չէ: Թրուայան (Լեոն Այլարի Թրուայանը) ծնվել է Մոսկվայում, հայ ընտանիքում: Ավագը նրա ամբողջ կյանքն ընթանում է Արեւմուտքում՝ Ֆրանսիայում: Այստեղ նա ստացել է լայն ծանալում, դարձել է արժանատի «անմահ» անդամ: Փարիզյան «Նուվել օբերվասոր» ազդեցիկ հանդեսը հրատարակել է հետաքրքրական հոդված գրողի մասին, որը ներկայացնում են ընթերցողներին:



Հալեռով մի քանի անգամ գերազանցում է Ռուսաստանին: Ավագը շատ ավել ինչ միանգամայն փոխվեց: Գեղեցիկ քննադատի լուսամուտներին ստիպված եղան մեխրոնով ներկայանալ ամբողջով, որովհետեւ նա անհամարձեց չէր լինում: Իսկ սա նախադասություն հու ծակաբեղ ծակծկվեց այն դաստիարակը, որ նա առավելագույնը չէր լինում: Բայց առաջինը Չեղափոխության արյունալի սենյակի եւ դաստիարակի դասին դարձան ժամանակներում ընտանիքին ոչինչ չէր մղում, բացի փախուստից սկզբում անասնաբույժ Վազոններով, ապա Ղիսից դեմի Ան ծով վանագավոր ծանաղարիով հեռացող վերջին նախնի մեկի խնդրով եւ զարեհոտ նախնիներով:

Մանկ հետ ի՞նչ անակնկալ կիրառեցի դաստիարակը առայժմ հայտնի չէ: Ավագը դարձավ մի քան Ռուսացում, Արեւմուտքում եւ «արտասահմանում ուրիշ քաղաքներում» կարող են վերադառնալ հայրենիք...

Անրի Թրուայան ծնվել էր Մոսկվայում, որ «այնպես չէր, որ ինչ, ինչ էլ է նման իր կենդանին, ծագումը, այն «նյութը», ինչից ինչ էր դաստիարակված ռուսական է: Երբ էլ ի սարբերություն չեխական երեխաների, նա կարող էր լինել ռուսական: «Դեռի Մոսկվա, դեռի Մոսկվա», չի ծգտում ռուսափոխ լինել այնտեղ:

Այս Ռուսաստանն արքանում է երկարատե ևնից: Եւ «Նիկոլայ 2-րդը», որը նա գրում էր անխուս, որովհետեւ անցյալի մասին մի դաստիարակ, հանկարծ ստացավ առանձնահատուկ հնչողություն: Թրուայան ստեղծեց վերջին ռուսական քաղաքի հիանալի, հնարավոր է, ամենալավ եւ ամենատառջ գրական դիմանկարը: Այն քաղաքի, որն իր քաղաքի դրամ օրը լաց էր լինում, իսկ գաղից հրաժարվելու օրը զվեզվեցնելով ման գալիս: Այն քաղաքի, որի մեջ ողբերգականը զուգակցվում էր մանուկների դրամ, որին կինը իր նամակներում աղյուս էր լինել իմենակա, լինել Դոն Անո Մեծ ու Իվան Ահեղ, սակայն սա գործնականում բոլոր էր փխրում էր, ընկնում էր ծախսողությունների մեջ եւ ավելի չէր ստիպում ընդունում, երբ իր Երեւանը կարմրուկով էին հիվանդանում, ան զանգվածային հուզումների եւ անկարգությունների ժամանակ...

«Այդտեղ, այդտեղ էլ շարունակի, որ դիմ», կասեր մայրը «Նիկոլայ 2-րդ» ընթերցելուց հետո: Եւ այն քանից նա լսեց 1938 թվականին, երբ ստացավ Գոմերի մրցանակը «Ասոր» վեպի համար: Եւ այն քանից կրկնեց նա 1959 թվականին, երբ որդուն ընթերցեց Ֆրանսիական ակադեմիայի անդամ: Այժմ նա լավագույնն է այդ հեղինակավոր հասասությունում: Վերջին կայացած ընթերցողական հարցման արդյունքների համաձայն, Թրուայան առաջինն էր Ֆրանսիական անկողնից շատ ծանալված հեղինակների շարքում:

Անրի Թրուայան անունն առաջին անգամ հայտնվեց 1935 թվականին Փարիզում... հեռախոսայինով: Հեռախոսակալի մյուս ծայրում «Պրոն» հրատարակչության սեփական սկսեց գրողին հայտնեց, որ նրա «Խարոսիկ լույս» վեպն ընդունված է հրատարակության, սակայն հեղինակին անհրաժեշտ է Եսաղ կերպով իր համար որեւէ մակնուն գտնել: Եվ որովհետեւ Լեոն Տարատվն ի դաստիարակ լինելուց «Միզուց Տարատ կամ Տարատ կամ Տրոն: Միզուց Լեոն Թրուայա»:

«Լեոն ծանր է հնչում առաջին հրատարակիչը: Լավ կլինի Անրի»:

Այն օրվանից, երբ լույս տեսավ «Խարոսիկ լույսը» մտացածին, խարոսիկ անվան սակ, նա մոտ առաջագավ կնդրի այն գլխավոր դերակրուցը, որը հետագայում էր նրա բոլոր հերոսներին: Եւ «Նիկոլայ 2-րդ»-ում էլ դա առկա է իմենակալություն առանց իմենակալի, իբրևանություն առանց իբրևանակալի: Ի՞նչն է այսօր մասնում Անրի Թրուայայի մեջ Լեոն Տարատի: Ռուսալից «ո»-ն: Ոչ միայն: Խոսակցության մեջ հիշում է Շալալի մասին, որին լսել էր դեռ երեխա հասակում: Նրա ծնեցող հիմա չեն մոռացել ընթերցողների ջերմությունը, որով նա հավանում էր 17-ի հոկտեմբերին մոսկովյան ծյունադատ փողոցներում: Իսկ Փարիզում նա աշխատանքային դաստիարակում են զարմանալի իր կայսերական զինանշանով մի գավաթ, Ամսկ-Պեթերբուրգի տեսարաններով զուգակցվող հին տեսարաններ, եւ մի հավաքածու կայսրի ամենամեծավոր խոհրդակներին դաստիարակող ծնեակալներ եւ վերադառնալ, կր ուղարկվում էր նրա անփոփոխելի դրամ ծրարությունը: Եւ այն քանից 1861 թվականի դեկտեմբեր, որը ստորագրել է Ալեքսանդր 2-րդը:

Անրի Թրուայան խոսում էր, որ այս բոլոր իրերը հարյուր անգամ ավելի էր գնահատում, քան իր բոլոր գրական մրցանակները միասին վերցրած: Եւ որով, ի դեմ, նա նույնպես վերագրում է «անծնանկան իրականությունների» քվին:

Անհատն ուզում է ճշեղ իր հայացքը

Մանկամարդ այս ազդեցիկ իր նկարների սակ «Անհատ» է ստորագրում: Եւ հղաքանում է, որ իր անունը դրել են դատիկի նշանակող լեզվաբան Գրիգոր Ղափանցյանի հորդորով: Հայաստանը ընտանիքում է մեծացել Անհատն, ստացել գեղարվեստական հիմնավոր կրթություն: Նկարել սկսել է 6 տարեկանից: Մովորել է նախ Հ. Կոչոյանի անվան նկարչական դպրոցում, ապա 1983-ին ավարտել Փ. Թերլեմեզյանի անվան ուսումնարանը, իսկ անցած տարի գեղարվեստա-քանդակա ինստիտուտ: Տարիի համեմատ անչափ քեղուն է Անհատ Առաքելյանի ներկայացվող: Իր անհատական ցուցահանդեսին, որ երկու օր առաջ քայլվեց Նկարչի



«Նեգատիվ», 1990

սան ցուցահանդեսից մեկուս, ներկայացրել է մոտ 100 աշխատանք: Ընդ որում, դրանք մեծաչափ յուղաներկ կտավներ են, որոնք, քննադատաբար, մեծ ջանք ու անասելի լարում են դաստիարակող նկարչուհուց: Այդ նկարներում «Հրովարակ», «Յլա-մարտ», «Լուսնայից», «Վայրի քոչի» եւ այլն, անհատ է չտանել խորից եկող այն էներգիան, որ համարում էր դիտողին: Դրանցից գերին յուրաքանչյուրում դայրա կա, ներքին ընդվզում, ինչ-որ ուղեկալություն:

Իհարկե, միտքնակ չէ Ա. Առաքելյանի նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղի հայտնի գեղարվեստական որեւէ ուղղությամբ, աղա այն ամենից առաջ հարում է Լեոնարդոյին: Անհատային Անհատային նկարչական ուղի: Նա նկարից նկար ուղևում է իր ոճը, փոխում արտահայտանքները: Ավանդակի հիմունք եւ Վ. Կանդինսկու խոսքերը «Երբ սակիցը բխում է ներքին անհրաժեշտությունից, աղա արտահայտությունը բոլոր միջոցները ստոր են»: Երբ ուսկելու լինենք երեսաստղ նկարչուհու նկարչական ուղ

